

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

Revizijsko poročilo o učinkovitosti ureditve financiranja in delovanja javnih agencij in javnih skladov

Obdobje revizije: leti 2012 in 2013

Revidiranci: Vlada Republike Slovenije in osem ministrstev

Ljubljana, 19. maj 2015

Področje revizije

- Konec leta 2013 je v Republiki Sloveniji delovalo 15 javnih agencij in 8 javnih skladov, katerih ustanovitelj je bila država.
- Javne agencije in javni skladi so v letu 2013 ustvarili 169 milijonov evrov prihodkov, od tega so iz državnega proračuna prejeli 60 milijonov evrov.
- Javne agencije so konec leta 2013 upravljale z 92 milijoni evrov sredstev, javni skladi pa z 1,5 milijarde evrov sredstev.
- Javne agencije so konec leta 2013 izkazovale za skoraj 10 milijonov evrov nabranega presežka, javni skladi pa za več kot 15 milijonov evrov.

Javne agencije

- Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES)
- Agencija za javni nadzor nad revidiranjem (ANR)
- Agencija za zavarovalni nadzor (AZN)
- Agencija za trg vrednostnih papirjev (ATVP)
- Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa (AVP)
- Javna agencija za civilno letalstvo Republike Slovenije (JACL)
- Javna agencija za železniški promet Republike Slovenije (JAŽP)
- Javna agencija Republike Slovenije za energijo (JARSE)

Javne agencije (2)

- Javna agencija Republike Slovenije za zdravila in medicinske pripomočke (JAZMP)
- Javna agencija za knjigo Republike Slovenije (JAK)
- Slovenski filmski center, javna agencija Republike Slovenije (SFC)
- Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS)
- Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (AKOS)
- Javna agencija Republike Slovenije za spodbujanje podjetništva, inovativnosti, razvoja, investicij in turizma (SPIRIT)
- Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence (AVK)

Javni skladi

- Sklad Republike Slovenije za nasledstvo, javni sklad
- Stanovanjski sklad Republike Slovenije, javni sklad (SSRS)
- Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (JSKD)
- Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije (JSRKŠ)
- Javni jamstveni, preživninski in invalidski sklad Republike Slovenije (JJPIS)
- Javni sklad Republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja
- Javni sklad Republike Slovenije za podjetništvo (SPS)
- Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad

Ustanavljanje javnih agencij in javnih skladov

- Iz imena in pravnih podlag ni mogoče vedno enostavno ugotoviti, katere institucije so javne agencije in javni skladi ter ali zanje veljata Zakon o javnih agencijah (ZJA) oziroma Zakon o javnih skladih (ZJS-1).
- Nenehne spremembe kažejo na neustreznost sprejetih odločitev.
- Številni predpisi omogočajo izjeme od ZJA in ZJS-1.

Zagotavljanje sredstev za delo in poslovanje

- Neurejeno področje zagotavljanja nepremičnin:
 - pri prenosu sredstev v upravljanje ali uporabo javnim agencijam in javnim skladom v večini primerov ni ustreznih podlag, v katerih bi bila urejena medsebojna razmerja med Republiko Slovenijo in upravljavcem;
 - v nekaj primerih so javne agencije same kupovale nepremičnine v svojem imenu in za svoj račun, čeprav iz zakonodaje jasno ne izhaja, ali to smejo ali ne.
- ZJA omogoča, da se javni sklad ob določenih pogojih preoblikuje v gospodarsko družbo, kar je povezano z nekaterimi tveganji.

Urejenost pravnih podlag za porabo sredstev

- Zakonodaja je za javne agencije in javne sklade predvsem na področju zaposlovanja, določanja pravic zaposlenih in materialnih stroškov ohlapnejša kot za neposredne proračunske uporabnike in si pravila lahko določajo sami.
- V nekaj pogodbah o zaposlitvi z direktorji smo ugotovili, da vsebujejo pravice, do katerih ti v skladu z veljavno zakonodajo niso upravičeni; ministrstva so vladi kljub temu poročala, da pri pregledu pogodb nepravilnosti niso ugotovila.

Nadzor nad delom in poslovanjem javnih agencij in javnih skladov

- Ministrstva nadzor izvajajo na različne načine
- Vlada je finančne načrte potrjevala pozno ali pa jih sploh ni obravnavala, če so bili predloženi ob koncu leta.
- Po sprejemu sprememb ZIPRS, ki naj bi poenotile postopke, ni bilo več jasno, kdo je pristojen za podajo soglasja k finančnim načrtom.
- Vlada je kljub temu, da naj bi bila iz postopkov izločena, finančne načrte še vedno potrjevala
- Odločitve o porabi presežkov posameznih javnih agencij in javnih skladov se razlikujejo.

Odgovornost ustanovitelja

- ZJA: ustanovitelj javne agencije je odgovoren za obveznosti javne agencije, če agencija ne bi mogla poravnati obveznosti iz svojega premoženja ali če bi bilo s poravnavo obveznosti resno ogroženo opravljanje nalog agencije.
- ZJS-1: Javni sklad v svojih računovodskih izkazih ne sme izkazovati nepokritega presežka odhodkov nad prihodki preteklih let; ena od možnosti za pokrivanje presežka odhodkov je, da ga ustanovitelj pokrije iz svojega proračuna.